

Lillestrøm, 20. juni 2024

Att:

Landbruks- og matdepartementet

Klima- og miljødepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet

Forslag til ny gjødselsbrukforskrift, høringssvar

Viser til forslag til ny gjødselbrukforskrift (lagring og bruk av gjødsel) som er sendt ut på høring. FKAs vurderinger av forslaget er listet under.

Tidspunkt spredning av gjødsel

Det er lagt opp til en sterk innstramming i perioden hvor det kan spres organisk gjødsel. Vil tilrå å tillate bruk fram tom. 10. september. Hovedandelen av høstkorn sås etter 1. september, og det er en utbredt, og agronomisk god praksis å bruke husdyrgjødsel i stedet for mineralgjødsel ved etablering.

Tillatt mengde fosfor spredd per arealenhet, felles fosforgrense på vers av gjødselslag

Det er avgjørende at innstramming i bruk av fosfor ikke ender opp med å være avlingsbegrensende. Det vil i tilfellet påvirke produksjonsøkonomien til bonden negativt. Det vil også være negativt for norsk selvforsyning, og øke behovet for import av matvarer og råvarer til matproduksjon.

Ett 1:1 forhold mellom tilført P og P bortført med avling har svakheter og vil føre til **tæring** av jorda. Over tid vil fosfor gå inn i kjemiske forbindelser som ikke er plantetilgjengelige, både mineralske og organiske. I tillegg vil noe fosfor tapes.

Jordtemperatur har stor påvirkning på plantenes fosforopptak. I kald og næringsfattig jord er det stor sjans for at innstramming i tillatt mengde fosfor blir avlingsbegrensende. Grupperer en norske forsøk etter jordart, så vil en finne at avlingsresponsen for fosforgjødsling er større på ei kald, siltjord enn på ei varmere leire- eller morenejord selv om jordanalyser viser samme P-AI verdi.

Rogaland trekkes fram som en region med større grovfôravlanger enn andre steder i landet, og at fosfornormen der skal være høyere enn andre regioner. Men det er god dokumentasjon på at det kan tas svært høye grovfôravlanger de fleste steder i landet. Men et forhold som gjør at det i gjennomsnitt drives mer intensiv grovfôrproduksjon i Rogaland er arealknapphet. I mange andre regioner er det god, og økende tilgang på arealer, og det påvirker bondens valg av intensitet. Vårt poeng er at forskriften må utformes slik at de dyktigste bøndene i hele landet kan fortsette å ta størst mulig grovfôravlanger hvis det er det som gir best økonomisk bærekraft.

Silopressaft (§ 9)

Rundballer lagres gjerne på jordekanter. Så lenge det skjer med god avstand fra vannforekomster, og fôret er fortørket til 25 % TS eller høyere, bør krav til god infiltrasjon frafalles.

Jordprøver (og offentlig register)

Det foreslås krav om at jordprøver ikke skal være eldre enn 4 år. Vi mener gjeldende krav bør videreføres (maks 8 år). Fosforstatus i jorda endrer seg svært sakte, og et fireårs-perspektiv har ikke faglig relevans. Derimot vil det påføre bonden nye kostnader. Vi er uenige i at bonden ikke skal kunne ta ut jordprøver selv. Tvert om mener vi at eget uttak gjør at en har et sterkere forhold til analysene og analyseresultatene.

Innspillet om å utarbeide retningslinjer for hvordan jordprøver best tas ut støtter vi. Videre støtter vi kravet om at jordprøver skal koordinatfestes. Det gir både et godt utgangspunkt for variabel tildeling av gjødsel og kalk, men også et sikrere utgangspunkt for å følge med på endringer over år.

Vi er videre skeptiske til kravet om at det skal opprettes et offentlig register over alle jordprøveresultater. Skepsisen baseres på at dataene kan bli brukt på sviktende premisser. Det er alltid en del usikkerhet knyttet til analyseresultater for plantenæringsinnhold i jord, og årsaken til tilsynelatende endringer kan skyldes helt andre forhold enn gjødslings-/ dyrkingspraksis.

Kalk og kalktilstand

Vi vet at jordas kalktilstand har stor betydning for plantevekst/rotutvikling, hvor tilgjengelig eksempelvis fosfor er for plantene m.m. I det perspektivet mener vi forskriften burde stilt krav til pH i jorda.

Nå er nitrogen i liten grad omtalt i forslaget til ny forskrift, men en vet at pH også påvirker tap av lystgass. God pH gjør at en større andel av den svært potente klimagassen N_2O omdannes til harmløs N_2 i jorda.

Byråkratisering

I forslaget foreslås det innføringa av en gjødseljournal. Vi advarer mot en ytterligere byråkratisering av hverdagen til bøndene. Vi mener argumentene for en gjødseljournal ikke står i forhold til ulempene for bøndene.

Drahjelp for å skaffe avsetning for gjenvunnet fosfor

Nibio har utredet krav om at distributører pålegges å selge en minimumsandel gjødsel med gjenvunnet fosfor. Som distributører av mineralgjødsel går vi imot et slikt krav. Felleskjøpet har organisk handelsgjødsel i vår portefølje. I volum utgjør det ca 1 %. I næringsinnhold målt for nitrogen er det godt under 0,5 %. Hvis distributører som Felleskjøpet Agri pålegges å omsette en større andel gjenvunnet fosfor enn det som markedet naturlig etterspør, er det urimelig. Nibio har i møter løftet fram krysssubsidiering mellom mineralgjødsel og organisk gjødsel som «løsning». En konsekvens vil da være at vi svekker vår konkurransekraft, og at

vi får økt handelslekkasje av mineralgjødning til Sverige.

Landbruket kan være en veldig relevant mottaker av de store mengdene fosfor som havbruksnæringa importerer, men landbruksnæringa kan ikke bære disse kostnadene. Tvert om bør landbruksnæringa få økonomisk uttelling for å ta hånd om dette fosforet.

Ikrafttreden

Vi anbefaler at ny forskrift ikke gjennomføres før tidligst 1. januar 2026. Forskriftsendringene vil påvirke mange forhold, og minst ett års utsettelse vil gi bedre tid til nødvendige tilpasninger.

Med vennlig hilsen

Felleskjøpet Agri